

čimo, le pri risanju — tako trdi ogromna množica učiteljstva in nadzornikov — nismo dosegli v vsi novi šolski dobi nobenih uspehov, in to zato, ker se je poučevalo — ali pa tudi ne poučevalo, brez vseh naučnih in vzgojnih načel, brez vsakega načrta in brez vsake odbrane, določene ter otroškemu razvitku primerne snovi.

Risanje je bilo — in je še sedaj — prepuščeno neverjetnemu samovodstvu vsaki šoli, da, vsakemu posameznemu učitelju; vzajemnosti, principov in sistematike je redko kdaj zaslediti med učiteljskimi, da ne govorimo o dveh šolah. Potemtakem se ni čuditi, da smo početkom 20. stoletja z risanjem dosti na slabšem nego početkom 19., da smo strašno nazadovali in zato tudi v obrti za drugimi narodi daleč zaostali. Okolo l. 1820. je bila Avstrija za nadravnatelja I. Schalteja na Dunaju glede poudarjanja, terjatve in gojitve risanja po raznih šolah prva in edina med vsemi državami na kontinentu; Amerika, ki nas je sedaj tako nedosežno prekosila, je dobivala prvi pouk od nas. V tem, ko rišejo Američani, za njimi Angleži, Francozi in v najnovejši dobi Nemci že davno razne predmete, kakor nam jih ponuja priroda in življenje v otroškem okrožju, rišemo mi še trdovratno po pikah in mrežah raznovrstne trake, zvezde, pletevže, trikotnike in mnogokotnike, tapete in kroge — seveda vse s prosto roko — če nas učitelj gleda!

Da se taka neslana, morilna pedagoška piča učencem, ki nimajo prav nobenega apercipujočega predstavnega zaklada za tako vsiljujočo se jim oglato in trakuljasto divjačino, gabi in jim vsako veselje in zanimanje do risanja zaduši, je umevno in umeven je naš risarski gorostasni poraz, ki se ga moramo danes po 33letni novi šolski dobi pred drugimi narodi sramovati. K sreči se je začelo žariti tudi na risarskem obnebu.

(Konec.)

Vestnik.

Učiteljski konvikt. G. Janko Baraga, učitelj na Koroški Beli, je nabral dne 29. septembra t. l. ob praznovanju dvajsetletnice učiteljstva nadučitelja Jožefa Ažmana iz Breznice 17 K 60 h, ki so jih zbrali Janko Baraga, Anton Potočnik, Štefan Podpac, Albert Moser, Ivan Čop in Natalija Kraupp.

Učiteljske vesti na Kranjskem. Nadučiteljcem so imenovani učitelji gg. Hinko Paternost iz Šmartna pri Kranju za Predosel, Avgust Pirc iz Borovnice na tamkajšnji šoli in Ivan Wittreich iz Starega Loga za Črmošnjice. Premeščeni sta učiteljci: Pavla Brezovškova iz Semiča v Dob in Pavla Čopova iz Senožet v Borovnico. V stalni pokoj je stopil nadučitelj v Krki g. Ivan Lobe; nadalje je imenovana za provizorično učiteljico absolvirana učiteljska kandidatinja gđc. Ivana Paternostrova za šolo v Borovnici. Za provizorične učiteljice so imenovane absolvirane učiteljske kandidatnje gđc. Julijana Kalinova v Knežaku, Marija Novakova v Hrušici pri Ljubljani in Angela Jakulinova v Prežganju. — Absolvirana učiteljska kandidatinja M. Detonijeva je imenovana za začasno učiteljico v Rovtuh nad Logatcem. — Absolvirana učiteljska kandidatinja gđc. Marija Bučarjeva je imenovana za provizorično učiteljico in voditeljico v Nemški Loki v kočevskem okraju.

Učiteljske vesti na Štajerskem. Trirazrednica v Ljubnem se razširi v štirirazrednico. Za nadučitelje so nastavljeni: Fr. Lovrec iz Olimja v Podčetrtnu, Ivan Rupnik iz Spitališča na slovenski šoli v Vitanju in Jos. Lovrec od Sv. Urbana v Majšperku. Za učitelja-voditelja v Gor. Rečico pride Henrik Hribnik od Sv. Miklavža nad Laškim. Za stalne učitelje, oziroma učiteljice so nastavljeni: Jos. Widmoser iz Mar. Dev. v Puščavi za Marenberg; Jurij Lulek iz Koroške v Makolah, Boštjan Krotky iz Reke v Studenicah, Fran Jamšek iz Selnice ob Dravi na Vidmu, Rudolf Kalan iz Pišec pri Sv. Katarini v Trbovljah, Anton Hohnjec od Sv. Petra pod Sv. gorami v Hrastniku, Alojzij Bučar na dosedanjem mestu pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, Fran Cvetko od Male nedelje pri Sv. Andražu v Slov. goricah,

Marija Kos iz Negove v Makolah, Pavla Miklavc, dosedaj suplentinja v Makolah, za Črešnjevec, Antonija Valenčič iz Stranice v Šmartnu na Paki, Ivana Klemenčič iz Gotovelj v Galiji in Alojzija Cvetko pri Mali Nedelji za Št. Andraž v Slov. goricah.

Šolske novice na Koroškem. Učiteljci Ida pl. Lasehan v Stalu in Fr. Seyfried v Steinfeldu sta prestavljeni v Borovlje. — Šoli v Možici in Črni sta razširjeni v trirazrednici. — V Celoven so dne 12. oktobra otvorili ženski licej. Za celovška dekleta so se letos otvorili kar trije novi zavodi: žensko učiteljsko, nadaljevalni tečaj na meščanski šoli in licej. — Celovška gimnazija šteje letos 488, beljaška 255 dijakov. — Na šolah na Golšovem in Radišah je razpisano mesto šolskih voditeljev do 26. oktobra. Za obe šoli je deželni zbor dovolil krajevno doklado 300 K.

„Slovensko planinsko društvo“ je praznovalo dne 10. in 11. t. m. desetletnico svojega obstanka v „Narodnem domu“ v Ljubljani. „Slovensko planinsko društvo“ je izmed najsimpatičnejših naših društev, ki čuva naše slovenske planine pred grabljivimi rokami nenasitnih tujcev in narodnih sovražnikov. Pod večjim vodstvom predsednika, učiteljskega profesorja Fr. Orožna je storilo to društvo toliko, da se lahko s ponosom ozira na svoje desetletno plodnosno delovanje. Tudi slovenskemu učiteljstvu sodi nemajhna zasluga, da je „Slovensko planinsko društvo“ razvilo toli živahno in plemenito delavnost, saj so raznim njega podružnicam baš učitelji duša in kri. Spominjamo se samo velikih planincev tovarišev Kocbeka, Šijanca, Mihe Kosa, Lisjaka itd. Slovenski učitelj je povsod, koder je treba delavnih sil v korist slovenski domovini.

Sub rosa. Nekje je nadzoroval deželni šolski nadzornik šolo, v kateri je poučeval učitelj, ki je bil „zgoraj“ slabo zapisan. Pristavljamo takoj, da se je to zgodilo nekje v nemški pokrajini. Nadzornik je hotel učitelja zvesti takoj v začetku, zato je zaukazal, naj zapoje učenci pesem: „Unser Wissen und Verstand ist mit Finsternis umhüllt“. Učitelj je seveda takoj pogodil, kaj je hotel gospod nadzornik, zato je precej sklenil, da se maščuje. Ko je bilo nadzorovanje končano in so bili tudi strogi gospod nadzornik zadovoljni, je ukazal učitelj, naj zapoje učenci v proslavo srečnega konca iz pesmi „Der lieben Sonne Licht und Pracht hat nun den Lauf vollendet“ kitico, ki se glasi: „Ihr Höllegeist, packet euch, ihr habt hier nichts zu schaffen“. — Zunaj šole je rekel nadzornik znanec: „Glejte, kako me razumejo!“ — Spominjamo se enakega slučaja, ki se je pripetil pokojnemu Šimi (Zimi), ko je bil nadzornik v kamniškem okraju. V neki šoli mu je zapel v pozdrav zbor učencev primerno himno: „Nesrečna zima mrazi me, ker dolgo proč ne spravi se!“ Sima je to razumel, zato je vzel klobuk in odšel. Druge nezgode se ni zgodilo. — Dobro bi bilo, da bi za današnje dni začeli zlagati in skladati primerne slavospeve, ki bi jih prepevali ob prerezljivih prilikah in inšpekcijah. Tako bi svoje mnenje razodevali vsaj — sub rosa!

Ljubljanske ljudske šole. I. mestna deška petrazrednica v Komenskega ulicah ima 10 razredov in 508 učencev. II. mestna deška sedemrazrednica na Cojzovi cesti ima 13 razredov in 582 učencev. III. mestna deška petrazrednica na Vrtači ima 6 razredov in 272 učencev. Mestna slov. dekliška osemrazrednica pri Sv. Jakobu ima 16 razredov in 856 učenk. Dvorazrednica na Barju ima dva razreda in 124 učencev in učenk. Mestna nemška deška petrazrednica na Vrtači ima 5 razredov in 198 učencev. Mestna nemška dekliška osemrazrednica na Vrtači ima 11 razredov in 431 učenk. Vnanja ljudska in meščanska šola pri Uršulinkah ima 13 razredov in 583 učenk. Notranja ljudska in meščanska šola pri Uršulinkah ima 8 razredov in 337 učenk. Dekliška osemrednica v Lichtenturničnem sirotišču ima 8 razredov in 347 učenk. Zasebna petrazrednica v Marijanišču ima 5 razredov in 185 učencev. Skupaj 97 razredov, 4422 učenk in učencev.

Pomanjkanje učiteljev na Kranjskem je že tako veliko, da se morajo nastavljati za učitelje osebe, ki nimajo nobene pedagoške izobrazbe. V krškem šolskem okraju so

na primer na štirih enorazrednicah kot šolski voditelji nastavljeni suplente, ki sploh niso izprašani. Od 72 učiteljskih mest jih je samo 25, kjer delujejo učitelji z izkušnjo učne usposobljenosti, dočim vsi drugi nimajo nobene izkušnje. To so pač obupne razmere. Odpravila jih bo gotovo samo nemumna obstrukcija kranjskih klerikalnih poslancev, med katerimi igra glavno vlogo tudi nadslomškar Jaklič. Sramota!

Laško vseučilišče je obljubil dr. Körber avstrijskim Italijanom vključno temu, da so se ravno isti dijaki, ki bi zahajali na to vseučilišče, šele pred kratkim udeležili onih hrupnih protiaustrijskih demonstracij v Vidnu. Nam Slovencem pa, o katerih se še nikdar ni slišalo, da bi prelomili svojo zvestobo cesarju in državi, se pa odbijajo ne samo prošnje za vseučilišče, temveč celo prošnje za ljudske šole. Taka je pravičnost v Avstriji.

Telefon v Avstriji. V Avstriji ima le 278 mest uveden telefon, med tem ko ga ima na Nemškem 3295 mest. Glede na interurbanski promet nas je pa prekosila celo Ogrska. Avstrija ima napeljanega le 9228 km interurbanskega telefona in meri dolgot 18.456 km; Ogrska ima pa 10.087 km dolgo omrežje in dolgot 36.984 km.

Največja kuhinja na svetu. Pariški bazar Bon Marché se mora pohvaliti, da ima največjo kuhinjo na svetu. Svojih uslužbencev ima 4000, in vse te oskrbuje s hrano. Najmanjši lonec za kuhanje obsega 75 l, največji 375 l. zajutrak se potrosi 7.8000 jaje in do 750 litrov kave. Kuha 100 kuharjev in 100 pomočnikov.

Dohodki in izdatki pošte. Največ izmed vseh evropskih držav izda za poštno službo Nemčija, nam. 585.671.949 frankov ter ima čistega dobička 30.794.182 frankov. Francoska izda na leto v ta namen 208.542.518 frankov ter ima dobička 64.066.693 fr. Angleška ima izdatkov 263.659.208 in 100.783.645 frankov dobička. Najslabše se godi pri državanju pošte Zedinjenim državam, ker izdajo 596.060.140 frankov ter imajo zraven 17.660.174 frankov — izgube.

Rimski vpliv. Dunajska „Rundschau für Geographie und Statistik“ prinaša zanimivo poročilo, iz katerega je razvidno, kako napredujejo germanske in one dežele, ki ne stojijo pod rimskim vplivom v primeri z romanskimi in onimi deželami, kjer je rimski vpliv odločilen. Iz tega poročila razvidimo, da prideta v evangeliško-germanskih deželah samo dva analfabeta na 100 rekrutov, oziroma 100 novoporočencev, v romanskih deželah 30 do 63, v slovanskih 60 do 90. Möhlhalla statistika nam kaže tudi, kako „pospešuje“ ta vpliv materijelno stanje nekaterih držav. Angleška ima, kakor nam kaže omenjena statistika, 107 milijard frankov premičnega imetja, Avstrija 10, Italija pa 7 milijard. Na Danskem je vložnega toliko denarja po raznih hranilnicah, da pride na eno osebo 400 frankov, na Španskem pa samo 8 frankov na osebo. Zakaj imajo Zedinjene države severo-ameriške desetkrat večjo izvozno trgovino (11 milj. frankov na leto) nego Južna Amerika? Ta razložek nam pojasni „Rundschau für Geographie und Statistik“. Zedinjene države imajo namreč 16.500 časopisov. Srednja in Južna Amerika pa — 600 časopisov. Zakaj ima Nemška trikrat večjo izvozno trgovino (13 milijard frankov) kot Avstrija? — Učna knjiga o trgovinskem zemljepisju iz zaloge Ferdinanda Hirta v Lipskem nam jasno kaže, kako pospešujejo splošni pouk, živahnejši pisemski promet, znanje svetovnih jezikov in obširnejša označila v časnikih trgovino.

Madjarsko časopisje. Prvi madjarski časopis je začel izdajati v Požunu Matja Rath leta 1780. List se je imenoval „Magyar Hirmondo“. V Budapešti je izšel prvi madjarski časopis 1. oktobra 1788. pod imenom „Magyar Mercurius“; prihodnji časopis je začel izhajati šele v juliju 1806. L. 1840. je bilo po vsem Ogrskem 10 madjarskih časopisov in revij, leta 1849. pa jih je bilo že 86, a leta 1850. je število zopet padlo na 9. Leta 1867. je bilo že zopet 80 madjarskih časopisov, po sklenjenem dualizmu pa je število rapidno naraslo. Že leta 1868. je bilo v deželi 140 časopisov. Leta 1878. jih je že bilo 428, leta 1888. 561, leta 1898. 1107. Leta 1902 je izhajalo na celim Ogrskem 1205 madjarskih in 227 drugojezičnih časopisov in revij. Drugojezično časopisje pa seveda mora propadati zaradi groznega madjarskega terorizma.

Nemci so imeli leta 1901. še 161 časopisov, leta 1902. pa že samo 137; za Nemci največ časopisov imajo Romuni, potem pridejo Srbi, Slovaki itd.

Listnica uredništva.

R. na Štajerskem. Vaše črtice o dotični konferenci in nje originalnem predsedniku priobčimo takoj, ko nam sporočite svoje pravo ime. Brezimnih pošiljatev — pa naj bodo še tako izborne! — principijelno ne upoštevamo. Nas se ni treba bati, da bi Vas izdali. Torej: storite, da se spoznamo! — Prosimo, naj pošiljajo naši naročniki denar samo upravnistvu našega lista, oziroma gospodu upravniku, ne pa urednistvu, ker nima to s prvim nič posla.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1263.

Kranjsko.

Na mestni slovenski dekliški Srazrednici v Ljubljani je stalno polniti mesto učiteljice.

Prošnje je uradnim putem vlagati pri c. kr. mestnem šolskem svetu najkasneje do 20. novembra 1903.

Prosilke z izkušnjo za meščanske šole imajo prednost.

Na zakasnele in nedostatno opremljene prošnje se ne bo oziralo.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dne 6. oktobra 1903.

Št. 1107.

Na dvorazredni ljudski šoli v Starem trgu je stalno ali začasno namestiti učiteljsko službo s postavnimi prejemki in s prostim stanovanjem (izbo) v šolskem posloplju.

Prosilci ali prosilke naj vložijo svoje prošnje do 29. oktobra t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Črnomlju.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju, dne 4. oktobra 1903.

Št. 1950.

Na trirazredni dekliški ljudski šoli v Rudolfovem je stalno polniti mesto učiteljice s postavnimi prejemki.

Prošnje je vlagati do 1. novembra t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Rudolfovem.

C. kr. okrajni šolski svet Rudolfovo, dne 3. oktobra 1903.

Št. 2288.

Na štirirazrednici v Senožečah je popolniti učno mesto.

Prošnje so vlagati semkaj do dne 14. novembra 1903.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 13. oktobra 1903.

Z. 1346.

An der zweiklassigen Volksschule in Ratschach gelangt die Oberlehrer- und Leiterstelle mit den systemmässigen Bezügen und freier Wohnung zur Besetzung.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Dienstwege bis zum 10. November l. J. hieramts zu überreichen.

K. k. Bezirkschulrath Radmannsdorf, am 8. Oktober 1903.

Ravnokar je izšel in se dobiva v tiskarni

R. Šeber v Postojni

Ročni zapisnik

z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem, Južnem Štajerskem in Primorskem

in z osebnim staležem kranjskega ljudsko šolskega učiteljstva za šolsko leto 1903/1904.

X. LETNIK.

Sestavil **Štefan Primožič**, vodja kranjskega ustanovnega zavoda za gluhoneme v Ljubljani.

Cena: za 75 učencev kron 1.40, za 100 učencev 1.50, za 125 učencev kron 1.60, za 150 učencev kron 1.70 itd. Naročnikom šolskih tiskovin 40 vin. ceneje.

Dobivajo se tam tudi vse **uradne šolske tiskovine.**